

pro facto

Rapport Rekenkameronderzoek De Fryske Marren

Financiële ondersteuning van reguliere sportbeoefening in De Fryske Marren

Groningen, juli 2017

Niko Struikma
Christian Boxum

www.pro-facto.nl

Ossenmarkt 5
9712 NZ Groningen

profacto@pro-facto.nl
050 313 98 53

Inhoud

INLEIDING	1
1.1 AANLEIDING REKENKAMERONDERZOEK	1
1.2 GEMEENTELIJKE CONTEXT.....	1
1.3 FINANCIËLE BIJDRAGEN GEMEENTEN.....	2
1.3.1. <i>Subsidies</i>	2
1.3.2. <i>Andere financiële bijdragen</i>	2
1.4 ONDERZOEKSOPZET EN –METHODE	2
1.4.1. <i>Onderzoeksvragen</i>	2
1.4.2. <i>Onderzoeksmethoden</i>	3
1.4.3. <i>Leeswijzer</i>	4
SPORTSUBSIDIERING IN DE FRYSCHE MARREN.....	5
2.1 SUBSIDIERING VAN SPORT EN BEWEGEN	5
2.1.1. <i>Inleiding</i>	5
2.1.2. <i>Beleid</i>	5
2.1.3. <i>Subsidies voor sportverenigingen in de praktijk</i>	6
2.1.4. <i>Kaderstelling door de raad</i>	7
2.2 CASE STUDY’S: ZWEMBADEN.....	8
2.2.1. <i>Inleiding</i>	8
2.2.2. <i>Swimfun Joure</i>	8
2.2.3. <i>Ny Súderse</i>	10
ANDERE VORMEN VAN FINANCIËLE ONDERSTEUNING DAN SUBSIDIERING	12
3.1 INLEIDING	12
3.2 HARMONISERING TARIEVEN VAN SPORTACCOMMODATIES	12
3.3 DOOR DE GEMEENTE GEHANTEERDE TARIEVEN	13
3.3.1. <i>Inleiding</i>	13
3.3.2. <i>Tarieven voor binnensport</i>	13
3.3.3. <i>Tarieven voor buitensport</i>	14
3.4 KOSTEN EN OPBRENGSTEN VOOR DE GEMEENTE.....	14
3.4.1. <i>Inleiding</i>	14
3.4.2. <i>Binnensportaccommodaties</i>	14
3.4.3. <i>Buitensportaccommodaties</i>	15
3.5 CASE STUDY’S	16
3.5.1. <i>Inleiding</i>	16
3.5.2. <i>Doniahâl</i>	16
3.5.3. <i>Sportpark De Wilgen</i>	17
3.5.4. <i>Kaderstelling en controle door de raad</i>	18
AANBEVELING	20

Inleiding

1.1 Aanleiding rekenkameronderzoek

De gemeenteraad heeft in 2015 een suggestie aan de rekenkamercommissie gedaan om onderzoek uit te voeren naar de positie van de gemeente ten opzichte van de gemeentelijke sport en sportorganisaties, met name voor wat betreft de verschillende geldstromen en subsidies. Bij een recente discussie omtrent de exploitatie van zwembaden in de gemeente bleek dat het voor de raad niet duidelijk was hoe deze positie was en nog minder om hoeveel geld het in casu draait. Daarnaast werd een bezuinigingsdoelstelling op het terrein van onderhoud van gemeentelijke sportvoorzieningen/accomodaties niet gehaald, waarvan de raad eind 2016 op de hoogte werd gesteld door B&W.

Bij een eerste oriëntatie op het gebied van sportsubsidiëring werd het de rekenkamercommissie duidelijk dat er in de gemeente De Fryske Marren geen sportbeleidsnota was vastgesteld, maar twee Notities die met de tarieven voor het gebruik van de gemeentelijke sportaccomodaties te maken hadden. Dit alles bracht de rekenkamercommissie tot de beslissing om hier nader onderzoek naar te laten doen. Er is overigens op sportgebied meer beleid vastgesteld, bijvoorbeeld ten aanzien van de inzet van beweeg- en cultuurcoaches, ambities op het gebied van aangepast sporten en de Fryske Marren als JOGG-gemeente. Deze onderwerpen vallen echter buiten de reikwijdte van dit onderzoek.

1.2 Gemeentelijke context

Gemeente De Fryske Marren is per 1 januari 2014 ontstaan na een samenvoeging van de voormalige gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Skarsterlân en een gedeelte van Boarnsterhim. Deze gemeenten hadden voor de samenvoeging hun eigen beleid en regelgeving. Nadat de herindeling een feit was moest er op tal van gebieden nieuw beleid worden ontwikkeld en vastgesteld. Voor de onderwerpen waarvoor nog geen nieuw beleid is vastgesteld door de gemeente geldt het overgangsrecht van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi). Artikel 28 van deze wet bepaalt dat de gemeentelijke voorschriften gedurende twee jaar na samenvoeging hun rechtskracht behouden in die gebieden waar ze oorspronkelijk van toepassing waren. Dat betekent dat de regels die golden binnen de grenzen van de oude gemeenten nog twee jaar van toepassing zijn.

Op het gebied van sport en bewegen hadden de fuserende gemeenten allemaal hun eigen beleid. Vanaf de datum van fusering op 1 januari 2014 bleven de beleidsregels geldig tot en met 31 december 2015. Vanaf die datum is het beleid van de oorspronkelijke gemeenten niet meer van toepassing.

1.3 Financiële bijdragen gemeenten

1.3.1. Subsidies

Indien een gemeente bepaalde activiteiten en ontwikkelingen wil stimuleren om daarmee gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren, is een subsidie daarvoor een aangewezen instrument. Het wettelijke kader voor subsidies is neergelegd in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De definitie van subsidie staat in artikel 4:41 lid 1 van de Awb. Er kan gesproken worden van subsidie als er sprake is van een aanspraak op financiële middelen, deze verstrekt worden door een bestuursorgaan en de financiële middelen verstrekt worden ten behoeve van bepaalde activiteiten van de aanvrager. De activiteiten moeten dus van te voren duidelijk omschreven zijn. De aanspraak op financiële middelen mag geen betaling zijn voor aan de gemeente geleverde goederen of diensten. De grondslag voor de subsidieverlening zelf is neergelegd in een bijzondere subsidieregeling, bijvoorbeeld een gemeentelijke subsidieverordening.

1.3.2. Andere financiële bijdragen

Gemeenten kunnen naast het verlenen van subsidies ook andere vormen van financiële ondersteuning aan sportverenigingen bieden. In dat geval wordt ook wel gesproken van het (niet-juridische begrip) indirecte subsidies. Dit kan bijvoorbeeld bestaan uit het vragen van een lagere dan een kostendekkende vergoeding voor de huur van sportaccommodaties of uit het opnemen van het onderhoud van (sport)accommodaties van andere organisaties of verenigingen in het gemeentelijk onderhoudsprogramma. Ook kan gedacht worden aan het door de gemeente beschikbaar stellen van personeel zonder dat daar een vergoeding voor wordt gevraagd. Waar in de praktijk veelal over indirecte subsidies wordt gesproken wordt in dit onderzoek de term 'financiële ondersteuning' gehanteerd.

1.4 Onderzoeksopzet en –methode

1.4.1. Onderzoeksvragen

Dit rekenkameronderzoek gaat zowel over sportsubsidies als over andere vormen van gemeentelijke bijdragen aan sportverenigingen. Dit inventariserende onderzoek maakt inzichtelijk wat de aard en omvang is van de financiële ondersteuning van de gemeente van sportverenigingen. De hoofdvraag die beantwoord wordt in dit onderzoek luidt:

Wat was en is de aard en omvang van de financiële ondersteuning op sportgebied in De Fryske Marren, welke doelen wil de gemeente daarmee realiseren en wat is de rol van de gemeenteraad?

We onderscheiden de volgende deelvragen.

Deelvragen
1. Wat is het geldende sportbeleid en welke doelen tracht de gemeente daarmee te bereiken?
2. Wat waren de geldende subsidieregels met betrekking tot sportverenigingen en sportfaciliteiten tot 1-1-2017?
3. Hoe is het afbouwen van de subsidies aan sportverenigingen kenbaar gemaakt?
4. Welke sportverenigingen en –faciliteiten ontvingen in 2015 en 2016 subsidie van de gemeente en wat is daar de omvang van?
5. Waaraan worden indirecte subsidies verleend, waar bestaan deze uit en wat is daar de omvang van?
6. In hoeverre zijn indirecte subsidies kenbaar en inzichtelijk gemaakt?
7. Welke kaders stelt de gemeenteraad met betrekking tot sportbeleid en financiële ondersteuning?
8. Op welke wijze wordt de raad geïnformeerd over het sportbeleid, de financiële ondersteuning en de uitvoering daarvan?
9. Op welke wijze vult de raad zijn controlerende rol in?

1.4.2. Onderzoeksmethoden

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden zijn verschillende onderzoeksmethoden toegepast.

Documentstudie

Het onderzoek is gestart met documentstudie. Hierbij zijn relevante gemeentelijke regelingen en beleidsstukken bestudeerd op het gebied van sport en subsidies. Zo zijn de openbare subsidieregisters van De Fryske Marren geraadpleegd, is gekeken naar de subsidieregelingen en naar gemeentelijke documenten waarin doelstellingen op het gebied van sport zijn geformuleerd. Tevens is door de gemeente informatie beschikbaar gesteld over kosten en opbrengsten van gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties.

Dossierstudie

Ter verdieping zijn in dit onderzoek vier cases nader bestudeerd. Op die manier kan gedetailleerder worden ingegaan op de wijze waarop de kosten en opbrengsten van de sportaccommodaties zijn opgebouwd. Voor wat betreft de binnensport is nader ingegaan op de Doniahal in Sint Nicolaasga. Dit is een sporthal die door verschillende verenigingen gehuurd wordt waarvoor vastgestelde tarieven worden betaald. Voor de buitensport is sportpark De Wilgen nader bestudeerd. Dit sportpark in het dorp Balk wordt bespeeld door VV Balk. Deze vereniging huurt een viertal sportvelden die bij de gemeente in eigendom zijn. Ten slotte is nader ingegaan op twee zwembaden: het zwembad in Joure en het zwembad in Lemmer. Bij beide zwembaden is ingegaan op de relatie met de gemeente, op welke wijze De Fryske Marren financiële ondersteuning biedt aan de zwembaden en welke bijzonderheden en knelpunten daarin te constateren zijn.

Interviews

Ten slotte zijn het hoofd Ruimtelijk beheer en de beleidsmedewerker sport geïnterviewd.

1.4.3. Leeswijzer

Uit het voorgaande is gebleken dat de gemeente op verschillende wijzen financieel kan bijdragen aan sport(verenigingen). Dat is in de eerste plaats voor middel van het verstrekken van subsidies. De aard en omvang van de subsidies gericht op sport(verenigingen) worden in hoofdstuk 2 beschreven. In dit hoofdstuk wordt ook ingegaan op de subsidiëring van zwembaden. Hoofdstuk 3 gaat vervolgens in op de andere vormen dan subsidies waarmee de gemeente financieel bijdraagt aan sportverenigingen. In hoofdstuk 4 ten slotte worden de conclusies geformuleerd.

Sportsubsidiëring in De Fryske Marren

2.1 Subsidiëring van sport en bewegen

2.1.1. Inleiding

Door middel van subsidies kan de gemeente activiteiten stimuleren die bijdragen aan beoogde doelstellingen en ambities. De gemeente De Fryske Marren heeft daartoe op 19 maart 2014 de Algemene subsidieverordening (Asv) vastgesteld, die op 1 april 2014 in werking is getreden. In deze verordening staat welke termijnen gehanteerd moeten worden, welke weigeringsgronden er zijn en welke eisen er aan verantwoording worden gesteld. Als vervolg op de Asv worden algemene subsidiekaders vastgesteld. Deze kaders geven op hoofdlijnen het subsidiebeleid weer. De subsidiekaders zijn uitgangspunten voor de beleidsnota's. Deze zijn opgenomen in de specifieke subsidieregelingen. In de subsidieregeling wordt vastgesteld welke activiteiten in aanmerking komen voor subsidie. Daarnaast kan onder meer worden omschreven wat de doelgroep van de subsidie is en welke kosten voor subsidie in aanmerking komen.

Subsidies aan sportverenigingen vinden hun grondslag in de specifieke subsidieregelingen. De meest recente subsidieregeling voor sportverenigingen zijn de regelingen *Sport en bewegen* en *Jeugdsport*. Volgens de *Notitie Subsidiëring in de Friese Meren* van juni 2014 strekken deze regelingen ertoe 'Het bevorderen of beoefenen van erkende sport- en beweegactiviteiten en welke niet direct of indirect gerelateerd zijn aan een bedrijf'. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan voetbal- volleybal of hockeyverenigingen. De subsidieaanvragen worden behandeld door het subsidiebureau dat onderdeel uitmaakt van de afdeling 'Samenleving'.

2.1.2. Beleid

De gemeente De Fryske Marren heeft (nog) geen algemene sportnota met doelstellingen. Deze zal nog worden ontwikkeld. Het sportbeleid is op dit moment opgedeeld in verschillende onderdelen welke betrekking hebben op de in paragraaf 1.1. genoemde onderdelen. Voor wat betreft deze onderdelen is apart beleid vastgesteld. In de *Programmabegroting 2015-2018* staat de algemene doelstelling op het gebied van sporten en bewegen geformuleerd:

'Het bevorderen van een goede sportinfrastructuur zodat primair de inwoners de mogelijkheid wordt geboden om op verantwoorde wijze en overeenkomstig eigen aanleg en behoefte

te te sporten en te bewegen en secundair om diverse maatschappelijke doelstellingen te realiseren.'

Deze doelstelling valt uiteen in drie subdoelstellingen.

1. Plannen, ontwikkelen en exploiteren van voldoende kwalitatief goede voorzieningen.
Toelichting: *Vraag en aanbod goed op elkaar aan laten sluiten en exploitatie en beheer naar tevredenheid van de gebruikers uitvoeren. Kwaliteit continueren en zo nodig verbeteren.*
2. In stand houden en zo nodig bevorderen van het sport- en beweeggedrag van inwoners met extra aandacht voor de kwetsbaren. Zoveel mogelijk inwoners sporten en bewegen en vinden en ontwikkelen zo hun eigen talent.
3. Stimuleren en ondersteunen versterkende en vernieuwende concepten binnen sport- en beweegorganisaties.

Vooraf subdoelstelling 1 heeft betrekking op dit onderzoek. Dit is echter geen maatschappelijk doel. In het kader van dit onderzoek is niet onderzocht of de doelen gerealiseerd zijn. Er is door de afdeling Ruimtelijk beheer wel een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek had geen betrekking op het realiseren van maatschappelijke doelen, maar met name op de klanttevredenheid met betrekking tot beheer en onderhoud van de voorzieningen. Informatie over de doeltreffendheid van de maatschappelijke doelen is dus niet beschikbaar.

De hierboven genoemde subdoelen 2 en 3 zien vooral op sportbeoefening in relatie tot het sociaal domein. Zo heeft de gemeente geïnvesteerd in beweegcoaches en is De Fryske Marren een zgn. JOGG-gemeente.¹ Op 12 september 2016 is dit project officieel van start gegaan. Dit onderwerp maakt geen onderdeel uit van dit onderzoek.

2.1.3. Subsidies voor sportverenigingen in de praktijk

De gemeenteraad van De Fryske Marren heeft bij besluit van 18 maart 2014 ingestemd met een reeks aan bezuinigingen waaronder het per 1-1-2017 afbouwen van de subsidiëring aan sportverenigingen. Tot die tijd konden sportverenigingen in De Fryske Marren aanspraak maken op subsidie voor bijvoorbeeld jeugdleden en voor het sporttechnisch kader. Subsidie voor het sporttechnisch kader is bedoeld om gekwalificeerde trainers te kunnen aanstellen.

Vanaf 1 januari 2017 is de omvang van subsidies voor sportverenigingen dus nul. De omvang van de subsidies in de voorgaande jaren is weergegeven in tabel 2.1.²

¹ Jongeren op gezond gewicht. JOGG wil de trend van overgewicht, ongezonde voeding en lichamelijke inactiviteit doorbreken en het aantal kinderen met overgewicht terug dringen. 'Met plezier naar een gezonde levensstijl'. Om dit te bereiken is een meerjaren-aanpak vastgesteld die zich richt op het drinken van water en minder zoete en suikerhoudende dranken, het eten van voldoende groente en fruit en meer bewegen. Er is een JOGG-regisseur aangesteld, die deel uitmaakt van een team van beweeg- en cultuurcoaches van Miks-welzijn.

² De gegevens zijn ontleend aan het openbare subsidieregister van de gemeente.

TABEL 2.1: OMVANG REGULIERE SUBSIDIES³

	2015: BEDRAG	2015: AANTAL VERENIGINGEN	2016: BEDRAG	2016: AANTAL VERENIGINGEN
Jeugdsport	€ 22.500	52	€ 9.500	43
MBVO⁴	€ 10.000	29	€ 4.500	28
Totaal	€ 22.500	81	€ 14.000	71

De grondslag voor deze subsidies was de subsidieregeling Sport en Bewegen Jeugdsport en MBVO. De bedragen die gemoeid zijn met de subsidies in 2015 en 2016 zijn gering. Er zijn bijvoorbeeld veel verenigingen die een bedrag ontvangen van rond de €100. Gemiddeld ontvangen verenigingen enkele honderden euro's per jaar. Enkele uitschieters in 2015 zijn SC Joure met € 3.474 en Stichting Koepel 50 plus GALM met € 2.680. In 2016 was de 'grote ontvanger' ook SC Joure met €1.763 aan subsidie – de enige vereniging die in 2016 meer dan €1.000,- subsidie ontving.

De gemeente subsidieert als het gaat om sport en bewegen ook zwembad Swimfun Joure. Deze subsidie is geen onderdeel van de subsidies uit tabel 2.1. maar is gebaseerd op de subsidieregeling 'Maatschappelijk gebruik Swimfun en Sportfun Joure'. Op de subsidie voor het zwembad gaan we in paragraaf 2.2.2. nader in.

Het huidige subsidiebeleid (na 1-1-2017) op het gebied van sport richt zich op sport in relatie met het sociaal domein. Sportgerelateerde subsidies richten zich nu op het stimuleren van sport onder kwetsbare groepen in de gemeente zoals mensen met een beperking, mensen met gezondheidsproblemen etc. Dat betekent dat sportverenigingen aanspraak kunnen maken op subsidie in het kader van de subsidieregeling *inwonersinitiatieven*. Dat is het instrument binnen het sociaal domein om sportbeoefening door kwetsbaren in de samenleving een impuls te geven. De gedachte is dat sportverenigingen er niet alleen zijn voor de breedtesport, maar dat zij ook initiatieven ten behoeve van sportbeoefening van kwetsbaren moeten of kunnen initiëren. Dit onderwerp blijft in dit onderzoek verder buiten beschouwing.

2.1.4. Kaderstelling door de raad

Bij de instelling van de gemeente op 1 januari 2014 stond de gemeente voor een flinke bezuinigingsopdracht. Op 18 maart 2014 is door de raad de *Programmabegroting 2014* en de *Meerjarenraming 2015-2017* vastgesteld. In deze begroting werd een bezuiniging opgenomen van €7.590.834. Om deze doelstelling te bereiken waren er verschillende alternatieven voorhanden, allen met hun eigen voor- en nadelen. Binnen de bezuinigingsopdracht heeft de raad uiteindelijk besloten de reguliere sportsubsidiëring binnen drie jaar af te bouwen naar nul. Dat betekent dat per 1 januari 2017 geen reguliere subsidies meer wordt verstrekt voor bijvoorbeeld jeugdleden en het sporttechnisch kader.

De communicatie richting de sportverenigingen over het afbouwen en stopzetten van subsidies liep via het subsidiebureau. In de subsidiebeschikkingen aan de sportverenigingen van afgelopen jaren werd bovendien al melding gemaakt van de afbouw van de subsidiebedragen. De onderstaande passage komt uit een subsidiebeschikking uit 2015 aan een sportvereniging die jaarlijks subsidie ontving van de gemeente.

³ De bedragen zijn afgerond.

⁴ Meer bewegen voor ouderen.

Door bezuinigingen ontvangt u minder subsidie

De gemeente heeft minder geld voor subsidies door de bezuinigingen. U bent hierover de afgelopen jaren diverse malen geïnformeerd. De subsidies jeugdsport worden door bezuinigingen helemaal stopgezet. Voor de afbouw van de subsidie hanteren wij een afbouwregeling.

Op 22 augustus 2014 hebben wij u een brief gestuurd over de afbouwregeling die voor uw subsidie van toepassing is. Op basis van dit besluit geldt dat uw subsidie in 2016 maximaal twee derde lager is dan in 2014. Uw aanvraag wordt dus voor een deel geweigerd, omdat er minder geld is door de bezuinigingen.

2016 is het laatste jaar dat u subsidie krijgt

Met ingang van 2017 is er geen subsidie meer beschikbaar voor jeugdsport door de bezuinigingen. Dit betekent dat u voor 2017 en verder geen subsidie meer ontvangt.

2.2 Case study's: zwembaden

2.2.1. Inleiding

In deze paragraaf worden twee cases besproken. Het gaat hierbij om de zwembaden in Joure en Lemmer die beide een jaarlijkse financiële bijdrage ontvangen van de gemeente. De financiële ondersteuning van deze zwembaden is op een verschillende manier geregeld. De financiële bijdrage aan het zwembad in Joure is geregeld via een jaarlijkse subsidie. Dit geldt niet voor het zwembad in Lemmer. Daarvoor heeft de gemeente via een openbare aanbesteding gekozen voor een inkooprelatie.

2.2.2. Swimfun Joure

De gemeente verstrekt jaarlijks een grote subsidie aan zwembad Swimfun in Joure. Joure heeft van oudsher een zwembad dat eigendom was van de gemeente Skarsterlân. Het zwembad is later ondergebracht in een stichting aan wie de gemeente Skarsterlân – en nu De Fryske Marren – subsidie verleent van ruim € 400.000 per jaar voor de exploitatie en onderhoud van het zwembad. Dat bedrag is historisch bepaald, er ligt geen businessplan of financiële onderbouwing aan ten grondslag. Het subsidiebedrag is vastgesteld conform wat is vastgelegd in de Beheer- en exploitatieovereenkomst, de budgetsubsidieovereenkomst en de huurovereenkomst betreffende het Sportief Knooppunt Joure. De grondslag voor de subsidieverlening is neergelegd in de Asv en de subsidieregeling 'Maatschappelijk gebruik Swimfun en Sportfun Joure'. Het besluit van het college van B&W van 4 augustus 2016 tot vaststelling van deze regeling is bij uitspraak van 9 juni 2017 door de rechtbank vernietigd.⁵ Op 27 juni 2017 heeft college een nieuwe subsidieregeling betreffende het maatschappelijk gebruik Swimfun en Sportfun Joure vastgesteld. De subsidie voor het zwembad is dus gebaseerd op een andere specifieke regeling dan waarop de subsidies aan sportverenigingen waren gebaseerd.

Indien de exploitant een deel van de subsidie overhoudt mag hij dat tot een bepaald bedrag behouden ten behoeve van voorzieningen en reserves. In onderstaande tabel staat hoe het subsidiebedrag is opgebouwd.

⁵ ECLI:NL:RBNNE:2017:2141

TABEL 2.3: OPBOUW SUBSIDIEBEDRAG SWIMFUN JOURE

KOSTENPOST	BEDRAG
Algemene bijdrage exploitatietekort zwembad	€ 140.180
Algemene bijdrage exploitatietekort sporthal	€ 108.000
Beheersubsidie bestaande zwembad	€ 195.427
Totaal	€ 443.607

In onderstaande tabel zijn de maatschappelijke doelen beschreven die met deze subsidie beoogd worden.

TABEL 2.4: VERPLICHTE UITVOERING MAATSCHAPPELIJKE TAKEN

AARD VAN HET GEBRUIK	MAATSCHAPPELIJK DOEL
Recreatief zwemmen	Bevordering gezondheid en zelfredzaamheid
Doelgroepen	Sociale activiteit
Zweminstructie	Vergroten zwemvaardigheid en veiligheid
Incidentele verhuur	Bevordering gezondheid en sportstimulering
Bewegingsonderwijs	Aanleren van een verantwoorde deelname van scholieren aan de bewegingscultuur
Sportgebruik	Bevorderen dat primair de inwoners van de gemeente de mogelijkheid wordt geboden om op verantwoorde wijze en overeenkomstig eigen aanleg en behoefte sport te beoefenen en secundair om diverse maatschappelijke doelstellingen van de sportbeoefening te realiseren.

De jaarlijkse subsidieaanvraag wordt getoetst aan de Asv en nadere subsidieregels. Zo moeten organisaties die subsidie ontvangen groter dan € 50.000 op grond van artikel 15 van de Asv laten zien waaraan het subsidiegeld is besteed. Dat betekent dat exploitant een inhoudelijk jaarverslag, een financieel verslag en accountantsverklaring dient te overleggen. Op basis van de budgetsubsidieovereenkomst dient de exploitant inzicht te geven in de aantallen gebruikers en het aantal uren per jaar dat het zwembad voor maatschappelijke doeleinden wordt gebruikt zoals: recreatief zwemmen, zwemverenigingen, doelgroepen, zweminstructie, incidentele verhuur, bewegingsonderwijs en sportgebruik. Ten slotte moet op basis van de beheer- en exploitatieovereenkomst een verslag worden ingediend door de exploitant van de door hem uitgevoerde werkzaamheden in het kader van groot onderhoud alsmede een controleverklaring van de accountant die onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

De samenwerking tussen de gemeente en de exploitant verloopt moeizaam. De gemeente had de ambitie om in Joure een nieuwe sporthal te realiseren. De stichting die het zwembad exploiteert wilde in diezelfde tijd het zwembad opknappen om de dalende bezoekersaantallen tegen te gaan. Die twee ambities zijn samengebracht in het plan *Sportief knooppunt Joure*. In dat traject zijn de verhoudingen tussen de gemeente en de exploitant verstoord geraakt. De gemeente is van oordeel dat de exploitant van het zwembad niet conform de subsidieverordening financiële en inhoudelijke verantwoording aflegt. De exploitant is van mening dat hij daartoe niet verplicht is. De gemeente heeft wel inzage in de jaarrekening en in de bezoekersaantallen, maar de stichting legt geen controleverklaring van accountant over zoals is overeengekomen tussen de exploitant en de gemeente in artikel 8 lid 3 van Beheer- en exploitatieovereenkomst. Vanwege het ontbreken van de controleverklaring van de accountant wordt er dus geen volledige verantwoording afgelegd over de besteding van de subsidie en daardoor kan niet met zekerheid iets gezegd worden over de mate waarin de

beoogde doelen en afgesproken prestaties en activiteiten van de subsidie gerealiseerd worden. Dit is nog steeds een punt van discussie tussen de exploitant en de gemeente.

Ook kent de stichting volgens de gemeente ten onrechte geen functiescheiding in het bestuur en wordt er geen jaarlijkse accountantsverklaring ingediend. Omdat de exploitant geen financiële en inhoudelijke verantwoording aflegt kan de gemeente niet vaststellen of de verplichte maatschappelijke doelstellingen worden gerealiseerd.

De subsidieaanvraag voor 2016 is daarom nog niet in behandeling genomen en dus nog niet verleend. Daarover vindt nog overleg plaats tussen de gemeente en de exploitant. Voor 2014 en 2015 is de subsidie verleend, maar nog niet vastgesteld. De stichting heeft voor deze jaren namelijk geen accountantsverklaring overgelegd.

Het contract met de stichting zal per 2018 worden opgezegd. De gemeente is zich aan het beraden hoe dit verder moet. Indien de gemeente besluit toch door te gaan met dezelfde exploitant van het zwembad is het voorstelbaar dat de onderliggende contracten en voorwaarden worden aangepast.

2.2.3. Ny Súderse

Gemeente de Fryske Marren draagt ook financieel bij aan het zwembad Ny Súderse in Lemmer. Dit gaat niet middels een subsidierelatie maar door middel van inkoop die openbaar is aanbesteed en gegund aan G.J. Mondeel Recreatie BV. Strikt genomen is dit zwembad daarom een vreemde eend in dit hoofdstuk, omdat het over subsidies gaat. Omdat we hiervoor zijn ingegaan op zwembad Swimfun Joure, vinden we het echter logisch nu ook direct in te gaan op zwembad Ny Súderse.

In de voormalige gemeente Lemsterland is een nieuw zwembad gebouwd nadat het vorige zwembad niet meer geschikt was. Omdat de middelen voor een nieuw zwembad niet toereikend waren is gekozen voor een innovatieve aanbesteding om het nieuwe zwembad toch te kunnen realiseren. Het project is gegund aan een ondernemer die een onderneming exploiteert waar het zwembad onderdeel van is. De gemeente betaalt aan die ondernemer hetzelfde bedrag als wat de gemeente besteedde aan het oude zwembad. De huidige bijdrage is geen subsidie maar een bedrag van dat contractueel is vastgelegd. Van dit bedrag is €300.275 exclusief BTW voor het zwembad bestemd. De gemeente heeft een zwembad ingekocht voor de periode van dertig jaar. Het zwembad is in 2012 geopend.

De exploitant dient te voldoen aan een verantwoordingsplicht die is neergelegd in het aanbestedingsdocument:

- Een jaarverslag met alle voor de gemeente (sociaal maatschappelijke) relevante informatie;
- Een door de accountant opgestelde verantwoording van het gebruik en de openstelling van het zwembadgedeelte.

Om het maatschappelijk gebruik te borgen, verplicht de exploitant zich tot het voldoen aan de minimumvoorwaarden die behoren bij de diverse bezoekerscategorieën. Bij het niet voldoen aan de minimumvoorwaarden treedt een systeem van schadevergoeding in werking. De schadevergoeding wordt uitgedrukt in een percentage van de jaarlijkse exploitatie. In de eerste vijf jaren bedraagt dat percentage nul en in de vijf jaren daarna 25%. Daarna wordt het percentage ieder jaar met 25% verhoogd.

De verantwoordingsplicht geeft de gemeente de mogelijkheid te toetsen en om bij te sturen op het maatschappelijk gebruik van het zwembad in Lemmer.

De exploitant van het zwembad in Lemmer legt verantwoording af aan de gemeente. Uit de verantwoording over 2013 en 2014 blijkt echter dat de exploitant niet aan alle verplichtingen voldeed. Zo was de exploitant niet in bezit van het juiste kwaliteitskeurmerk en werden bepaalde bezoekersaantallen niet op de juiste wijze gespecificeerd. Nadat hierover afspraken zijn gemaakt met de exploitant, is dit hersteld.

Andere vormen van financiële ondersteuning dan subsidiëring

3.1 Inleiding

Ondanks dat de sportsubsidies zijn afgebouwd, levert de gemeente nog wel op andere wijze dan subsidiëring financiële bijdragen aan sportverenigingen. Dat gebeurt door middel van het berekenen van niet-kostendekkende tarieven voor de huur van gemeentelijke sportaccommodaties. Dit zijn geen subsidies in de zin van de Awb. Dit hoofdstuk gaat in op de huidige tarieven die de gemeente hanteert, welke kosten er worden gemaakt en wat de inkomsten zijn uit verhuur van sportaccommodaties. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen binnen- en buitensportaccommodaties. Ten slotte zal de bezuinigingsopdracht op het gebied van beheer en onderhoud van sportaccommodaties aan de orde worden gesteld.

3.2 Harmonisering tarieven van sportaccommodaties

Direct na de herindeling is de gemeente begonnen met de harmonisering van de tarieven van sportaccommodaties. Dit heeft geleid tot de *'Notitie inventarisatie en analyse huidige tarieven sportaccommodaties en het beleidskader nieuwe tarievenstelsel gemeente DFM'*. In deze notitie zijn uitgangspunten en randvoorwaarden vastgesteld die tezamen als het beleidskader voor het nieuw te ontwikkelen tarievenstelsel kan worden beschouwd.

In de Notitie staat dat het ongewenst is dat gebruikers door de nieuwe tarieven hogere lasten krijgen. Daarom wordt gestreefd naar budgettaire neutraliteit. Desondanks valt er volgens de notitie niet aan te ontkomen dat ene gebruiker een hoger tarief gaat betalen en een andere gebruiker een lager tarief. Wel wordt er een overgangstermijn geboden zodat gebruikers kunnen wennen aan de nieuwe tarieven.

Bij de vaststelling van de tarieven voor sportaccommodaties is door de gemeente niet alleen gekeken naar de tarieven in de oorspronkelijke gemeenten maar ook naar de tarieven in de omliggende gemeenten. Op basis van de beschikbare informatie is het voor de onderzoekers niet mogelijk om een goede vergelijking te maken met omliggende gemeenten voor de tarieven van de binnensportaccommodaties. Daarvoor is de beschikbare informatie te summier. Voor wat betreft de jaartarieven voor de buitensportaccommodaties kan dat wel.

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de jaarlijkse tarieven die worden gehanteerd in gemeenten rondom De Fryske Marren voor natuur- en kunstgrasvelden.

TABEL 3.1. TARIEVEN OMLIGGENDE GEMEENTEN PER SEIZOEN⁶

	DE FRYSCHE MARREN PER 1-8-2016	SUDWEST-FRYSLÂN PER 1-8-2016	NOORDOOSTPOLDER PER 2014	STEENWIJKERLAND PER 2014
Natuurgrasveld	€704,20	€1.200,-	€1.464	€1.000,-
Kunstgrasveld	€1760,50	€2.500,-	€2.928	€3.000,-

In bovenstaande tabel is te zien dat de jaartarieven voor de buitensportaccommodaties in De Fryske Marren aanzienlijk lager liggen dan in omliggende gemeenten. Gebruikers van accommodaties in De Fryske Marren zijn in vergelijking tot omliggende gemeenten jaarlijks behoorlijk goedkoper uit. De genoemde tarieven zijn niet allemaal van recente datum, maar het is niet aannemelijk dat er in de tussentijd grote verschillen zijn opgetreden.

3.3 Door de gemeente gehanteerde tarieven

3.3.1. Inleiding

Per 1 augustus 2015 zijn de nieuwe geharmoniseerde tarieven ingevoerd voor de sportaccommodaties voor zowel de binnen- als de buitensport. In de volgende paragraaf wordt uiteengezet wat deze tarieven zijn en hoe deze tot stand zijn gekomen.

3.3.2. Tarieven voor binnensport

Voor het gebruik van de binnensportaccommodaties gelden uurtarieven. Er gelden verschillende tarieven voor – van klein naar groot – gymnastieklokalen, sportzalen en sporthallen. Het uurtarief van een gymnastieklokaal is per augustus 2015 bepaald op €7,50 per uur. Het vloeroppervlak van een sportzaal is ongeveer twee maal de grootte van een gymnastieklokaal. Dat betekent dat het tarief voor een sportzaal twee maal het tarief van een gymnastieklokaal betreft. Voor een sporthal wordt driemaal het tarief van een gymnastieklokaal gehanteerd. De uitwerking van deze tarieven is neergelegd in de *‘Uitwerkingsnotitie tarieven sportaccommodaties De Fryske Marren’*. In onderstaande tabel staan de tarieven weer gegeven. De betreffende tarieven gelden per uur en zijn ten opzichte van 2015 ongewijzigd

TABEL 3.2: TARIEVEN BINNENSPOORTACCOMMODATIES PER AUGUSTUS 2016

	TRAINING	WEDSTRIJD	COMMERCIEEL GEBRUIK
Gymnastieklokaal	€ 7,50	€ 15	€ 30
Hele Sportzaal	€ 15	€ 30	€ 60
Hele Sporthal	€ 22,50	€ 45	€ 90

Er wordt onderscheid gemaakt tussen maatschappelijk gebruik en commercieel gebruik. Binnen het maatschappelijk gebruik wordt onderscheid gemaakt tussen tarieven voor trainingen en wedstrijden. De reden hiervoor is dat tijdens trainingen de accommodatie vooral door inwoners van de eigen gemeente wordt gebruikt terwijl tijdens wedstrijden de deze ook door inwoners van andere gemeenten wordt gebruikt. Bovendien is het mogelijk dat tijdens wedstrijden (veel) publiek aanwezig zodat entree kan worden geheven.

De reden dat voor commercieel gebruik van de sportzaal een hoog tarief in rekening wordt gebracht, is dat de gemeente anders de marktwerking zou verstoren door het steunen van

⁶ Bij de weergave van de genoemde tarieven is gebruik gemaakt van de door de gemeente beschikbaar gestelde informatie.

commerciële activiteiten. Het uurtarief voor commerciële activiteiten is viermaal het basistarief van het maatschappelijk gebruik en moet volgens de notitie kostendekkend zijn. In 95% van de verhuur gaat het echter om regulier sportaanbod en wordt het tarief voor maatschappelijk gebruik gehanteerd.

3.3.3. Tarieven voor buitensport

Voor de buitensport zijn de tarieven ook per 1 augustus 2015 geharmoniseerd. Voor vaste gebruikers van buitensportaccommodaties geldt een jaartarief. Er wordt onderscheid gemaakt tussen natuurgras en kunstgras. Het tarief voor een kunstgrasveld ligt aanzienlijk hoger. Volgens de uitwerkingsnotitie zijn gebruiksmogelijkheden voor kunstgrasvelden veel groter en kan een kunstgrasveld vrijwel altijd bespeeld worden.

Naast vaste gebruikers van gemeentelijke buitensportaccommodaties zijn er incidentele gebruikers. Daarvoor wordt een uurtarief gehanteerd. Ook hier wordt onderscheid gemaakt tussen maatschappelijk en commercieel gebruik. In onderstaande tabel staan de tarieven voor de vaste gebruikers van buitensportaccommodaties weergegeven.

TABEL 3.3: TARIEVEN BUITENSPORTACCOMMODATIES PER 1 AUGUSTUS 2016

	TARIEF PER SEIZOEN	TARIEF MAATSCHAPPELIJK GEBRUIK PER UUR	TARIEF COMMERCIEEL GEBRUIK PER UUR
Natuurgrasveld	€ 704,20	€ 30	€ 60
Kunstgrasveld	€ 1.760,50	€ 45	€ 90

3.4 Kosten en opbrengsten voor de gemeente

3.4.1. Inleiding

In de vorige paragraaf is beschreven welke tarieven gehanteerd worden voor de binnen- en buitensportaccommodaties. Wat de kosten zijn voor de gemeente, welke opbrengsten gegenereerd worden uit de huren en pachten en wat het verschil is tussen de kosten en opbrengsten, wordt in deze paragraaf nader uiteengezet.

De kosten voor sportaccommodaties kunnen grofweg verdeeld worden in beheer- en onderhoudskosten. De opbrengsten komen voort uit huren en pachten. De kosten en opbrengsten zijn opgenomen in de begroting en zijn daarmee inzichtelijk. In deze paragraaf wordt het totaal aan kosten en opbrengsten van binnen- en buitensportaccommodaties gepresenteerd op basis van door de gemeente beschikbaar gestelde gegevens. De kosten en opbrengsten worden niet per afzonderlijke accommodatie gespecificeerd. Dat is voor het doel van dit onderzoek ook niet per se noodzakelijk.

3.4.2. Binnensportaccommodaties

Binnen de gemeente kan gebruik worden gemaakt van verschillende binnensportaccommodaties. De kosten per sporthal verschillen. Sommige sporthallen zijn namelijk bij derden in beheer waardoor de beheerkosten niet voor rekening van de gemeente komen. Binnen de gemeente zijn er ook sporthallen die in eigendom en beheer van particulieren zijn. Deze sporthallen blijven hier buiten beschouwing, omdat het onderzoek zich richt op gemeentelijke sportaccommodaties. In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de totale kosten en opbrengsten voor de gemeente van de binnensportaccommodaties in De Fryske Marren.

TABEL 3.4: TOTALE JAARLIJKSE KOSTEN EN OPBRENGSTEN BINNENSPORTACCOMMODATIES.

	INKOMSTEN	UITGAVEN
Belastingen		€ 59.427
Contract onderhoud		€ 57.415
Dagelijks onderhoud		€ 58.880
Diensten derden		€ 17.307
Afschrijving		€ 215.308
Rente		€ 212.870
Elektra		€ 73.907
Gas		€ 122.917
Water		€ 8160
Voorziening vastgoed		€ 168.336
Overige	€ 3000	€ 188.963
Huuropbrengsten	€ 307.134	
Pachten	€ 27.149	
Totaal	€ 337.283	€1.183.490
Percentage	28%	100%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er een verschil is van € 846.207 tussen de inkomsten en uitgaven van de gemeente van de binnensportaccommodaties. De huren en pachten wegen dus bij lange na niet op tegen de kosten die de gemeente maakt voor de binnensportaccommodaties. Uit bovenstaande tabel kan afgeleid worden dat de indirecte subsidies op het gebied van binnensportaccommodaties bijna 8,5 ton jaar bedraagt. De tarieven die gehanteerd worden voor de huur van binnensportaccommodaties zijn voor 28% kostendekkend.

3.4.3. Buitensportaccommodaties

De gemeente heeft 21 sportparken en 50 sportvelden in eigendom. Daarvan maken 23 buitensportverenigingen gebruik. Bijna alle sportverenigingen hebben de opstallen, zoals de kleedruimten, zelf in eigendom. Bij een klein aantal verenigingen heeft de gemeente die opstallen in eigendom. Voor die opstallen maakt de gemeente geen kosten. In onderstaande tabel zijn de kosten en opbrengsten van de buitensportaccommodaties opgenomen.

TABEL 3.5: TOTALE JAARLIJKSE KOSTEN EN OPBRENGSTEN BUITENSPORTACCOMMODATIES

	INKOMSTEN	UITGAVEN
Belastingen		€ 11.231
Diensten derden		€ 121.998
Leveringen derden		€ 50.779
Voorzieningen sportvelden, toestellen en materialen		€ 15.000
Rente		€ 76.784
Afschrijving		€ 173.965
Overig (bijvoorbeeld onderhoud)		€ 616.313
Huren	€ 55.284	
Pachten	€ 45	
Overige goederen en diensten	€ 4.788	
Totaal	€ 60.117	€ 1.066.070
Percentage	6%	100%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er een groot verschil zit in de kosten en opbrengsten van de gemeentelijke buitensportaccommodaties van € 1.005.953. De inkomsten uit huur, pacht en overige inkomsten wegen – in nog veel sterkere mate dan de binnensportaccommodaties – niet op tegen de uitgaven. Uit de percentages blijkt dat deze inkomsten voor slechts 6% kostendekkend zijn. De omvang van de financiële ondersteuning van de gemeente draagt voor de buitensport daarmee ruim 1 miljoen euro. Tezamen met de financiële ondersteuning voor de binnensport komt dat op een totaalbedrag van bijna 1,9 miljoen euro per jaar.

3.5 Case study's

3.5.1. Inleiding

In onderstaande twee case study's wordt nader ingegaan op binnensportaccommodatie de Doniahhal en buitensportaccommodatie sportpark De Wilgen. Het doel van de casestudy's is het beter inzicht bieden in de kosten en opbrengsten van afzonderlijke sportaccommodaties. De bestudeerde cases zijn willekeurig geselecteerd. Er bestaat geen bijzondere aanleiding om juist deze twee accommodaties te onderzoeken.

3.5.2. Doniahhal

De Doniahhal is een sporthal in Sint Nicolaasga die in eigendom is van gemeente De Fryske Marren. De sporthal wordt gebruikt door verschillende sportverenigingen zoals bijvoorbeeld een badmintonvereniging, een basketbalvereniging en een zaalvoetbalvereniging etc. Gebruikers van de Doniahhal kunnen twee soorten accommodaties huren: een gymnastiekzaal of een sportzaal. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de jaarlijkse kosten en opbrengsten voor de gemeente van de Doniahhal. Naast onderstaande overzicht is er ook een document beschikbaar waarin alle afzonderlijke bedragen zijn opgenomen die sportverenigingen op jaarbasis aan huur hebben betaald.

TABEL 3.6: TOTALE KOSTEN EN OPBRENGSTEN VOOR DE GEMEENTE VAN DE DONIAHAL

	INKOMSTEN	UITGAVEN
Gas		€ 12.849
Electra		€ 3.603
Water		€ 720
Belastingen		€ 7.142
Dagelijks onderhoud		€ 5.100
Contract onderhoud		€ 2.000
Diensten derden		€ 1.276
Voorziening vastgoed		€ 28.773
Doorberekende rente		€ 5.334
Doorberekende afschrijving		€ 18.904
Overig		€ 38.269
Huuropbrengsten	€ 25.040	
Pachten	€ 5.400	
Totaal	€ 30.440	€ 123.970

Uit de tabel valt op te maken dat kosten de inkomsten ver overstijgen. De inkomsten uit huur en pacht zijn lang niet voldoende om de kosten te kunnen dekken. De inkomsten uit huur en pacht zijn voor 25% kostendekkend.

3.5.3. Sportpark De Wilgen

VV Balk is een amateurvoetbalvereniging die traint en haar wedstrijden speelt op sportpark De Wilgen in Balk. Deze sportvelden huurt de vereniging van gemeente De Fryske Marren. Het gaat daarbij om drie wedstrijdvelden en een trainingsveld, allen van natuurgras.

In nota *'Mééér dan accommoderen!'* is ten aanzien van sportpark De Wilgen als knelpunt vermeld dat het bestaande trainingsveld te klein is en zo intensief wordt gebruikt dat de kwaliteit een groot deel van het jaar onvoldoende is. Voor uitbreiding van het complex zijn in het verleden gronden rondom het complex door de gemeente aangekocht. Deze zijn echter onvoldoende voor aanleg van een extra veld. Als oplossing voor de korte termijn is door de gemeente voorgesteld om rond wedstrijdveld C verlichting te plaatsen, zodat dit veld ook voor trainingen kan worden gebruikt. Aan de club is de toezegging gedaan, dat de gemeente bereid is 50% van de kosten van verlichting (met een maximum van € 15.000) te betalen. Tot dusver heeft de club geen uitvoering aan dit voorstel gegeven, omdat ze het geen goede oplossing vindt. De club wenst een duurzame oplossing door aanleg van een kunstgrasveld op het hoofdveld. Daartoe heeft de raad inmiddels besloten tot de aanleg van een kunstgrasveld. In onderstaande tabel staan de kosten voor de gemeente weergegeven voor sportpark De Wilgen.

TABEL 3.7: TOTALE JAARLIJKSE KOSTEN VOOR DE GEMEENTE VAN SPORTPARK DE WILGEN

	JAARLIJKSE ONDERHOUDSKOSTEN	RENOVATIEKOSTEN 1X PER 15 JAAR ⁷
Hoofdveld A	€ 8.762	€ 4.000
Bijveld B	€ 8.762	€ 3.000
Bijveld C	€ 10.748	€ 3.000
Trainingsveld	€ 6.761	€ 2.333
Overig terrein	€ 5.000	€ 1.333
Totaal	€ 40.033	€ 13.666

De totale kosten voor renovatie en onderhoud van sportpark De Wilgen bedragen €53.699 per jaar.

Vanaf het seizoen 2015-2016 betaalt VV Balk het gebruikstarief van € 700 per jaar per natuurgrasveld. In onderstaande tabel staan de gemeentelijke huurinkomsten voor sportpark De Wilgen.

TABEL 3.8: TOTALE JAARLIJKSE OPBRENGSTEN SPORTPARK DE WILGEN

	BEDRAG PER JAAR
Hoofdveld A	€ 700
Bijveld B	€ 700
Bijveld C	€ 700
Trainingsveld	€ 700
Totaal	€ 2.800

Op basis van de huidige gebruikstarieven voor de jaarlijkse huur van natuurgrasvelden ontvangt de gemeente €2.800 aan huurinkomsten. Wanneer deze inkomsten afgezet worden tegen de kosten komt dat neer op een bedrag van €50.899. De inkomsten van €2.800 dekken voor 5% de kosten voor sportpark De Wilgen.

⁷ Genoemde bedragen zijn reserveringen per jaar.

3.5.4. Kaderstelling en controle door de raad

De gemeenteraad heeft op 25 juni 2014 de *'Notitie inventarisatie en analyse huidige tarieven sportaccommodaties'* en het *'Beleidskader nieuwe tarievenstelsel gemeente DFM'* vastgesteld. Daarmee heeft de raad zijn goedkeuring gegeven aan de wijze waarop de nieuwe tarieven voor sportaccommodaties zijn vastgesteld.

De omvang van de andere vormen van financiële ondersteuning aan reguliere sportbeoefening dan subsidies is te controleren door de raad. De omvang van deze bedragen is verdisconteerd in de begroting die wordt vastgesteld door de raad. De exacte bedragen zijn hieruit echter niet direct af te leiden. De gegevens hierover zijn beschikbaar maar moeten wel eerst worden ontleed en geanalyseerd alvorens de exacte omvang van de financiële bijdrage aan de reguliere sportbeoefening kan worden vastgesteld. Deze waren voor de raad dus niet inzichtelijk.

Zoals in dit hoofdstuk blijkt, zijn de gemeentelijke kosten voor de buitensportaccommodaties groter en de inkomsten kleiner vergelijking met de binnensportaccommodaties. De raad heeft in dat kader bij besluit van 24 mei 2016 het college opdracht gegeven een bezuiniging van € 210.000 te realiseren op het beheer en onderhoud van de gemeentelijke buitensportaccommodaties. Hoe dat zijn beslag dient te krijgen wordt in deze paragraaf nader uiteenzet. Het bedrag is ingerekend in de begroting van 2016. Dat betekent dat bij het uitblijven van bezuinigingsmaatregelen er een overschrijding € 210.000 op het beheer en onderhoud het gevolg zal zijn.

In het advies aan het college van burgemeester en wethouders van 24 november 2016 wordt een aantal voorstellen gedaan om de bezuinigingsopdracht te realiseren. Onderstaande alternatieven zijn op 2 november 2016 met de raad besproken. De raad heeft opdracht gegeven deze alternatieven ook met de sportverenigingen te bespreken alvorens hierover een definitieve beslissing te nemen. Een deel van de voorgestelde maatregelen heeft namelijk ingrijpende gevolgen voor sportverenigingen in De Fryske Marren en daarmee op de reguliere sportbeoefening in de gemeente. Hieronder staan de voorgestelde maatregelen weergegeven.⁸

TABEL 3.9: VOORGESTELDE BEZUINIGINGSMAATREGELEN BUITENSPORTACCOMMODATIES

1.	Het gedurende drie jaar aan VV EBC bedragen beschikbaar stellen van resp. € 17.000, € 11.333 en € 5600.
2.	Het niet meer accommoderen van één sportveld in Joure en één sportveld in Lemmer door toepassing van de normering en richtlijnen van NOC/NSF/KNVB en de VNG.
3.	Het niet meer accommoderen van de sportvelden in Wyckel en Harich, omdat de gemeente geen eigenaar is van deze velden.
4.	In het kader van de harmonisatie de was- en kleedkamer in St. Nicolaasga en Langweer respectievelijk over te dragen en te verhuren.
5.	De verdubbeling van de gebruikstarieven van de sportvelden.
6.	Het uitspreken van het voornemen om met de betrokken sportverenigingen in Lemmer en in resp. Idskenhuzen, Langweer en Sint Nicolaasga tot 1 augustus 2018 in overleg te gaan om te beoordelen of er draagvlak is voor het samenvoegen van de sportparken.

⁸ Raadsvoorstel raadscommissie Samenleving 6 juni 2017.

Het voorstel is behandeld tijdens de raadscommissie Samenleving op 6 juni 2017. In het raadsvoorstel is het volgende opgenomen:⁹

De bezuinigingsopdracht van € 210.980 is opgebouwd uit twee onderdelen die allebei al zijn ingeregeld in de begroting 2016:

- € 111.539 op het budget;
- € 99.441 op de formatie.

Anno 2017 is het doorvoeren van deze bezuiniging op beheer en onderhoud van onze buitensport-accommodaties een must omdat continuering van onze beheers- en onderhoudsactiviteiten in dezelfde aard en omvang als in 2015, betekent dat op beheer en onderhoud blijvend wordt overschreden.

Geconcludeerd kan worden dat:

de zerobase bezuinigingsopdracht kan worden ingevuld door toepassing van de drie type bezuinigingsmaatregelen. Alle in de notitie “Invulling zerobase bezuinigingsopdracht beheer en onderhoud buitensportaccommodaties” beschreven maatregelen leveren met elkaar € 210.000 op. De overdracht en/of verhuur van de was- en kleedkamers (maatregel g – resultaat € 6.000) en de verdubbeling van de gebruikstarieven (maatregel i - resultaat € 40.000) zijn echter niet direct van invloed op het budget beheer en onderhoud en de formatie. Daarentegen zijn deze maatregelen, doordat ze inkomsten genereren, wel van invloed op het totaal te bezuinigen bedrag. Derhalve worden deze bedragen afgetrokken van € 210.000 en resteert € 164.000. Dit bedrag wordt vertaald naar het budgetbeheer (€ 66.675) en de formatie (€ 97.325).

Tijdens de raadscommissie van 6 juni 2017 is besloten om hierover na het zomerreces van 2017 een beslissing te nemen.

⁹ Raadsvoorstel raadscommissie Samenleving 6 juni 2017.

Aanbeveling

Hoofdaanbeveling

Gemeente De Fryske Marren biedt financiële ondersteuning aan de reguliere sportbeoefening door het hanteren van niet-kostendekkende tarieven voor het gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties. Uit dit verkennende onderzoek blijkt dat deze bedragen omvangrijk zijn. Zeker wanneer dit wordt afgezet tegen de omvang van subsidies die tot 1-1-2017 werden verstrekt aan sportverenigingen. Toch blijkt dat de omvang van de financiële ondersteuning aan de reguliere sportbeoefening anders dan subsidie niet direct inzichtelijk is. Het verdient dan ook aanbeveling om de kosten en opbrengsten van de verhuur van gemeentelijke sportaccommodaties eenduidig en inzichtelijk op te nemen in de begroting.

Subaanbevelingen

Er heeft in het verleden reeds een klanttevredenheidsonderzoek plaatsgevonden naar het gebruik van sportaccommodaties binnen de gemeente. Dit onderzoek richtte zich op de klanttevredenheid ten aanzien van het beheer en onderhoud van de voorzieningen. In de Programmabegroting 2015-2018 is de doelstelling geformuleerd dat vraag en aanbod van de voorzieningen op elkaar aansluiten. Het verdient aanbeveling om te onderzoeken in hoeverre vraag en aanbod van gemeentelijke sportaccommodaties op dit moment op elkaar aansluiten waarbij eventueel nagegaan zou kunnen worden wat de gemeentelijke kosten zijn in verhouding tot het gebruik van de verschillende accommodaties.

Het verdient ten slotte aanbeveling om als gemeenteraad na te denken over de wenselijkheid van een integrale sportnota waarin alle facetten van sportbeoefening in De Fryske Marren zijn ondergebracht.

pro facto